

Her taraf

EDİTÖR: MARKAR ESAYAN
hertaraf@taraf.com.tr

(Halil Berktaş'a Cevap: 2)

Tarih yazımında askerî vesayet meselesi...

PROF. DR. AYHAN AKTAR
İstanbul Bilgi Üniversitesi
aktar2004@ttmail.com

Tartıştığımız temel mesele şudur: Bir hatıratta anlatılan şeylerin doğruluğunu nasıl sınırsız? Cevap basit: O anlatılan dışına çıkarak o dönem ile ilgili yazılmış başka anılara, arşiv belgelerine ve eğer varsa akademik çalışmalara bakarak onların gerçekliğini sınırsız. Yüzbaşısı Torosyan'dan devam edelim:

1. Torosyan, 1914 yılında Topçu Mektebi'ni bitirmiş olduğunu yazıyor. Bunun doğruluğunu tahkik için, Genelkurmay Arşivleri'nde bulunan Topçu Mektebi mezuniyet defterlerine bakmak gerekir. Maalesef, sıradan fânilere kapalı!

2. Torosyan, 19 Şubat 1915 günü Ertuğrul Tabyası'nda komutan olduğunu söylüyor. O gün itibarıyla, Ertuğrul

Tabyası'nın zabitan listesini inceleyebilmemiz lazım. Kapalı! 3. Torosyan, 19 Şubat günü gemi batırıldığını iddia ediyor. Genelkurmay Arşivi'nde Çanakkale Müstahkem Mevkii Kumandanlığı'nın bütün evrakı okuyucuya kapalı. Her birlik komutanının günün sonunda yazdığı savaş günlüklerinde neler yazıldığını bilmiyoruz. O günle ilişkili olarak şekillenen algı bizce meçhul.

4. Torosyan, beş değişik cephede savaştığını söylüyor. Kendisinin askerî arşivlerde bulunan özülük dosyasına ulaşabilmemiz lazım. Orada hangi tarihte, hangi birlikte görev yaptığını yazılıdır. Ama kapalı!

İlginçtir, Halil Berktaş, Torosyan hakkında 13 yazı yazıyor ve bir tanesinde bile 'tarih yazımındaki askerî vesayet kalsın, askerî arşivler açılınsın' diymiyor. Açığı, bu tavırını utanç verici buluyorum! Onun yerine, Çanakkale'de

18 Mart'ta Dardanos Tabyası'nda görev yapmış dedesi Halil Namık Bey'in kendisine aktardıklarını bize özetliyor. Tabyadaki subayların şehit olması üzerine, merhumun "komutayı üstlenip ... Irresistible'in batırılmasında da bir payı olmuş" olduğunu anlatıyor. Halil'in dedesi, Torosyan gibi "kendini rolünü hiç büyütmeye kalkmaz, öyle benim attığım bir mermiyle koca zırhlı battı, savaşın kaderi değişti hikâyelerini aklımdan bile geçmez" bir zat imiş (25 Ekim). Bu noktada Halil'in yazıları birden, 'Halil Namık Bey, palavracı Torosyan'a karşı' dizisine dönüşüyor. Herhalde, Halil Dede, Torosyan'ın anıları yayımlandıktan sonra

torununun rüyasına girip "Evladım Halil, Çanakkale savaşlarının resmî anlatısı tehlikede. Bir de Ermeniler zuhur etti. Kalk, duruma vaziyet et" demiş olmalı!

Halil Dede muhabeti sayesinde orta sınıf kentli beyaz Türk aydınının zihinsel haritasında Çanakkale'nin ne kadar kilit konumda olduğunu anlıyoruz. Bu yazıları yazdıktan sonra, Halil tekrar Çanakkale savaş alanlarını gezmeye gittiği zaman (Kemalist Umre?) artık rahatlıkla Çanakkale Orduvehi'nde kalabilir. Eminim, yüce devletimiz onun hizmetlerini unutmuyacaktır!

Anılar neyi anlatır? Anılar nalıncı keseri gibidir; hep kendine yontar. Her anı gibi, Torosyan'ın anıları da

sübjektiftir. Savaşın sonunda saf değiştirdiği için kahramanlıklarını abartması bence anlaşılabilir bir şeydir. Anı türü, özünde edebiyat olarak da değerlendirilebilir. Nitekim Churchill, II. Dünya Savaşı anılarını yayımladıktan sonra 1953 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü almıştı.

Torosyan'ın anlatısını 'askerî tarih metni' gibi okuyamayız. Bu itibarla, sorgu yargıca gibi tek kaşını havaya kaldırıp, "ama birinci bölümde şunu dedi, sonra da bunu dedi, şu tarih yanlış" gibi analizlerle anıları

çok tutarlılık testine tabi tutmanın bir anlamı yoktur. Halil gibilerin Torosyan'ın anılarına bakıp bulduğu "sübjektif değerlendirmeler" veya "hatalar" bu metnin sahiciliğine bir karine teşkil eder. Eğer bu anılar Halil'in iddia ettiği gibi külliyen "kurmaca ve uydurma" olsaydı, zaten yazanlar "hatasız bir metin" ortaya koyarlardı. O zaman belki Halil tatmin olurdu, ama bendeniz şüphelenmeye başladım. Örneğin, Torosyan

18 Mart'tan sonra İtilaf kuvvetlerinin bilerek ve isteyerek boğazı geçemediklerini, çünkü eğer İstanbul'u alsalardı şehri Ruslara vermek zorunda kalacaklarını, bu nedenle geçmemeyi tercih ettiklerini anlatır. Bu analiz düpedüz yanlıştır! Çünkü mayın hatları yerinde duruyordu ve müttefik donanması geçmeye teşebbüs etseydi suya gümülecekti. Peki, bu yanlış analizin sebebi nedir? Cevap, Torosyan'ın bir sonraki cümlelerinde gizlidir: "Eğer İtilaf kuvvetleri 18 Mart

tarihinde Çanakkale Boğazı'nı geçmiş olsalardı, İstanbul'u da ele geçireceklerini biliyorlardı. Bu durumda, sanıyorum savaş birkaç yıl önceden biterdi. Böylece hiç adı anılmayan acılardan sakınılmış olurdu. Türkiye'de yaşayan Ermeni nüfusunun iki sene içerisinde kökünün kazanmasına neden olan o felaket hiç yaşanmamış olurdu" (s. 142). Torosyan tehcir edilen ailesini kaybetmiş olmanın travması altında ezilerek bu analiz yapılmaktadır.

Burada sözü sevgili Cemal Kafadar'a bırakıyorum: "İnsanların ve toplumların geçmişini anlama derdi taşıyan tarihinin en önemli melekeleri arasında empati vardır, yani kendini başkalarının yerine koyma, başka hayatları, başka tecrübeleri adeta kendi bedeninde duyma yetisi... [Tarihçi] dil(ler) bilecektir, ama her şeyden önce okumayı bilecektir, okurken başkalarının sesine kulak vermeyi bilecektir. Duygu ve duyarlıklarını da anlamak isteyecektir" (*Kim var imiş biz burada yağ iken*. Metis, 2009).

Halil'in sorunu, Yüzbaşısı Torosyan'ın anlatısını bir savaş tarihi gibi okuyarak (aslında hiç okumayarak!) yorumlamaya çalışmasıdır. Benim için ise Torosyan'ın anlatısını ailesi katledilen Ermeni kökenli bir Osmanlı subayının "travma metni" olarak anlamalıdır. Torosyan bunları roman olarak yazsardı, sırf bu "tahayyül" bile benim için anlamlı olurdu. Aramızdaki temel fark budur! Ben sosyal bilimci olarak kendimi "insanlık hâllerini" anlamakla ve anlatmakla yükümlü hissediyorum. Binlerce kilometre uzakdaki Avustralya'dan gelip Gelibolu'da ölen Anthony'nin, Giritli Asteğmen Halil Namık Bey'in veya Kayserili Yüzbaşısı Torosyan'ın anlatılarına eşit mesafede hissediyorum kendimi. Birinin insanlık hâlini anlamak için diğerinin dramının göz ardı edilmesine itiraz ediyorum.

Halil ise, elindeki metin ile empati kurmayı beceremediği için, bir sorgu hâkimi gibi meseleye yaklaşıyor. Kötü pozitivist tarihciliğin girdabına düşerlerken maruz kalırken detaylar arasında boğuluyor ve esas resmi kaybediyor. Kısacası, tek tek ağaçlara baktığı için, ormanı görmüyor. İşte bu nedenle, Osmanlı Ordusu'ndaki gayrimüslim subaylar veya kapalı askerî arşivler konusunda iki laf etmekten âciz. Halil'in seçtiği yöntem kendisini 'statüko bekçisi' olmaya mahkûm ediyor. Yazık!

HEMDERD

HİDAYET ŞEFKATLİ
TUKSAL

Kör nokta

Geçen hafta, MAZLUMLER'in düzenlediği 2. Kürt Forumu'ndan öğrendiklerim üzerine yazmıştım bu köşede. Beklediğim gibi çeşitli yorumlar, değerlendirmeler ve tepkilerle karşılaştım. Bu hafta biraz bu yorum ve değerlendirmelere değineceğim. Tepkilere ise, tamamen Türk milliyetçiliğini doğal bir hak olarak gören cenahın geldiği ve cevap olarak ne yazsın işe yarayacağına dair bir umudum olmadığı için, değinmeyeceğim.

Yazımın çıktığı gün yurtdışında yaşayan bir Zaza'dan, Türklerin Kürtlere karşı uyguladığı, yok sayma, inkâr asimilasyon politikasını, Kürtlerin de Zazalara karşı uyguladığını belirten bir mail aldım. Başka bir yorum da, hâlihazırda PKK'nın Süryaniler üzerine büyük bir baskı uyguladığına dairdi. Bu iki bilgiyi, bu mesele üzerine kafa yoranlara, dikkate almaları dileğiyle havale ediyorum. Kendi adıma yapabileceğim ise, bu iki grubu da yakından takip ederek, sorunlarına daha fazla vâkif olmaya çalışarak, onların da adaletten ve eşitlikten bütün yurttaşlar kadar pay alabilmeleri için destek olmaya çalışmak olacaktır.

Hatırlarsanız yazımın başlığı "Böölünmemek için Kürtleşmek zorundayız" şeklindeydi. Artık böölünmeyi ve ayrı bir devlete sahip olmayı isteyen Kürtler için de bu fikrin pek cazip olmadığını anlamam gerekiyor. O arabaların içinde bizzat kendi şahısları olsa, inanm ben de artık "bana ne, ne hâliniz varsa görün!" diyeceğim ama öyle değil işte. Onlar ellerinde joysticklerle ekran başındalar, arabalarının içinde bize bizim çocuklarımız var. O yüzden onlar bu kadar rahatlar, biz bu kadar rahatsızız.

Forumda ortaya çıkan durumu, "aşırı milliyetçi (Kürt) dozu" olarak algılayan "ümmeççi" arkadaşlar da Kürtleşmeye gerek olmadığı görüşündeler. Üstelik mazlumiyetten de kaynaklıca, milliyetçilik olarak tanımlanabilecek bir anlayışı ve tutumu, bizzat kendilerine karşı işlenen bir haksızlık olarak görüyorlar. "Bugüne kadar milliyetçilikle hiçbir işim olmamışken ve devletin çeşitli şekillerde zulümlerine maruz kalmışken ben ümmeççi olarak kalabilmişsem, Kürtlerin de bu tutumu göstermeleri ve milliyetçiliğe savrulmamaları gerekir" diye düşünüyorlar. Bu beklentilerinde haklılık payı var, ancak bence farkında olmadıkları bir kör noktaları da var. Kadın konuları üzerine feminist analizler yardımıyla düşünme alışkanlığı olmasaydı, ben de bu kör noktayı fark edemeyebilirdim, ancak fark ettiğimi düşünüyorum ve sizlere de izah etmeye çalışacağım: Malum neredeyse bütün dünyada hâkim olan erkek egemen sistemler içinde yaşıyoruz. Erkek olduğunuz zaman, bu sistemden doğal olarak avantajlı bir bireyi konumunda oluyorsunuz. Alışkanlıklarınız, düşünme tarzınız, yaşama biçiminiz de bu sisteme uyumlu olduğunda, bu sistem size "normal/doğal ve hatta fitri" geliyor, avantajlarınızın farkında bile olmuyorsunuz. Kendinizi ataerkilli bir erkek olarak tanımlamasanız bile bu durum böyle tecelli ediyor. Ama kadın bir bireyseniz, işlerin başka bir türlü yürüdüğünü bizzat yaşayarak öğreniyorsunuz. İşte bu açıklamada "erkek" kelimesinin yerine "Türk", "kadın" kelimesinin yerine de "Kürt" yazarsanız, anlatmaya çalıştığım o "kör noktayı" siz de fark edersiniz diye umuyorum. htuksal@gmail.com

Öz güven'in belediye başkanlığı düşürüldü

İzmir'in Dikili İlçesi'nin eski belediye başkanı Osman Öz güven'in başkanlığı, 8 yıl 4 aylık hapis cezasının onanmasının ardından düşürüldü. Öz güven'den boşalan koltuğa Başkanvekili Yusuf Altıparmak'ın geçmesi bekleniyor.

Dikili Belediye Meclisi, yeni başkanını cuma günü seçecek. Emekli öğretmen Altıparmak'a; Öz güven ailesi, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu ve CHP İzmir İl Başkanı Ali Engin destek veriyor. Meclis'te CHP'nin 7, AKP'nin 3, MHP'nin 1 koltuğu bulunuyor.

Kılıçdaroğlu'ndan destek var

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ise görevden alınan Dikili Belediye Başkanı Osman Öz güven'i telefonla arayarak sürecin her aşamasında dayanışma içinde olunacağını belirtti. AA/TARAF

T.C. SAKARYA
5. İCRA MÜDÜRLÜĞÜ
Dosya No: 2012/4173

TAŞINMAZIN AÇIK ARTIRMA İLANI

Satılmasına karar verilen taşınmazın cinsi, niteliği,kıymeti, adedi, önemli özellikleri

1 - Tapu Kaydı : SAKARYA ili, ADAPAZARI İlçesi, İSTIKLAL Mahallesi, 973 Ada, 790 Parsel, D1 Blok Kat:4, Bağımsız Bölüm No:8, Arsa Payı: 1/64

Özellikleri : Tapuda tamamı borçlu Kazım oğlu Mesut ŞAN adına kayıtlı olan taşınmaz, Sakarya ili Adapazarı ilçesi istiklal mahallesi hudutlarında kain; tapunun 973 ada, 790 parsel numarasında kayıtlı 2950,89 m2 alana sahip arsa üzerinde yer alan binaların, tesis edilen kat mülkiyetine göre D1 Blok 4. kat 1/64 arsa paylı 8 bağımsız bölüm nolu mesken den ibarettir. Borçluya ait mesken İstiklal mahallesi Şehit Musa AYTAR sokak Şenyurt Blokları D1 Blok No: 11 Kat: 4 D:8 adresinde yer almaktadır. Konum olarak Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğü tesislerinin 100 - 150 metre kuzeybatı karşı çaprazında kalmaktadır. Sedat KIRTEPE caddesine 70 - 80 metre, şehrin çekirdek çarşı merkezine de yaklaşık 1 Km. mesafededir. Etrafı tamamen konut şeklinde yapılaşmıştır. Şehir merkezinde ve ana caddelere çok yakın olduğundan ulaşım imkanları çok iyidir. Topoğrafik olarak düz bir arazide yer almakta, tüm altyapı ve belediye hizmetlerinden de faydalanmaktadır. Mevcut imar durumuna göre taşınmaz imar planlarında İskan Sahası olarak ayrılan alanda kalmakta, TAKS=0.40 şartını sağlayacak şekilde ayrı k nizamda iki katlı (A-2) yapı izni bulunmaktadır. Borçluya ait meskenin de içinde yer aldığı ana gayrimenkul tabii zemin seviyesi üzerinde bulunan bir bodrum kat ile onun üzerinde yer alan dört normal konut katı olmak üzere toplam beş katlıdır. Betonarme olarak inşa edilen yapının dış cepheleri sıvalı ve boyalı, üzerinde ahşap çatısı mevcut ve kiremit örtülüdür. Bodrum kat kömürlük, depo vs. amaçlıdır. Ana gayrimenkul çift girişi olup her girişte bir katta iki, dört katta sekiz ve binada toplam 16 daire bulunmaktadır. Binanın D1 girişi 4. katında yer alan borçluya ait 8 bağımsız bölüm nolu mesken girişte bir antre ve devamında koridor ile bir salon, üç oda, mutfak, banyo, lavabo-wc'den ibarettir. Ayrıca iki balkonun vardır. Odalardan biri iç ışıklığı bakmaktadır. Meskende mutfak ve banyo-wc zeminleri seramik, diğer tüm zeminler marley kaplı, duvar ve tavanlar sıvalı ve boyalı, iç kapılar ahşap ve yağlı boyalı, dış pencere doğramaları PVC kaplı ve ısıcamlıdır. Mutfakta mermer tezgah ve mobilyalı dolapları, banyoda duş yeri, klozet ve lavabo bulunmaktadır. 100 m2 net kullanım alanına sahip meskende faal durumda doğalgazlı-kombilli kalorifer tesisatı vardır. Binada asansör yoktur. Sayılan bu özelliklerinin yanı sıra meskenin büyüklüğü, binadaki konumu, kullanım durumu, yıpranma payı, etrafı ve yakın çevresinde benzeri taşınmazlara olan talep, emlak alım-satım rayiçleri vs. hususlar da göz önüne alındığında mevcut hali ve arsa payı da dahil olmak üzere değeri **72.000,00 TL'dir**.

İmar Durumu : Mevcut imar durumuna göre taşınmaz imar planlarında İskan Sahası olarak ayrılan alanda kalmakta, TAKS=0.40 şartını sağlayacak şekilde ayrı k nizamda iki katlı (A-2) yapı izni bulunmaktadır.

Satış Saati : **14:00 -14:10 Arası Muhammen Bedeli : 72.000,00 TL**

Satış Şartları :

1- Satış 31.12.2012 günü yukarıda belirtilen saatler arasında Adalet Sarayı İcra Müdürlükleri Binası Zemin Kat Giriş Mezat Salonu Camili / SAKARYA adresinde açık artırma suretiyle yapılacaktır. Bu artırmada tahmin edilen değer in %60'ını ve rüçhanlı alacaklar varsa alacakları toplamını ve satış ve paylaştırma giderlerini geçmek şartı ile ihale olunur. Böyle bir bedele alıcı çıkmazsa en çok artıranın taahhüdü saklı kalmak şartıyla 10.01.2013 günü aynı yer ve saatler arasında ikinci artırıma çıkarılacaktır. Bu artırmada da rüçhanlı alacaklıların alacakları toplamını, satış ve paylaştırma giderlerini geçmesi ve artırıma bedelinin malın tahmin edilen kıymetinin %40' ını bulması lazımdır. Böyle bir bedelle alıcı çıkmazsa satış talebi düşecektir.

2- Artırıma iştirak edeceklerin, tahmin edilen kıymetin %20'si nispetinde Türk Lirası peşin para veya bu miktar kadar milli bir bankanın teminat mektubunu vermeleri lazımdır. Satış peşin para iledir. Alıcı istediğinde 10 günü geçmemek üzere mehil verilebilir. Tapu alım harcı, damga vergisi ile K.D.V. alıcısı aittir. Birlikmiş vergiler satış bedelinden ödenir.

3- İpotek sahibi alacaklılarla diğer ilgililerin (*) bu taşınmaz üzerindeki haklarını hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını dayanağı belgeler ile on beş gün içinde dairemize bildirmeleri lazımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicili ile sabit olmadıkça paylaştırma harcı bırakılmaz.

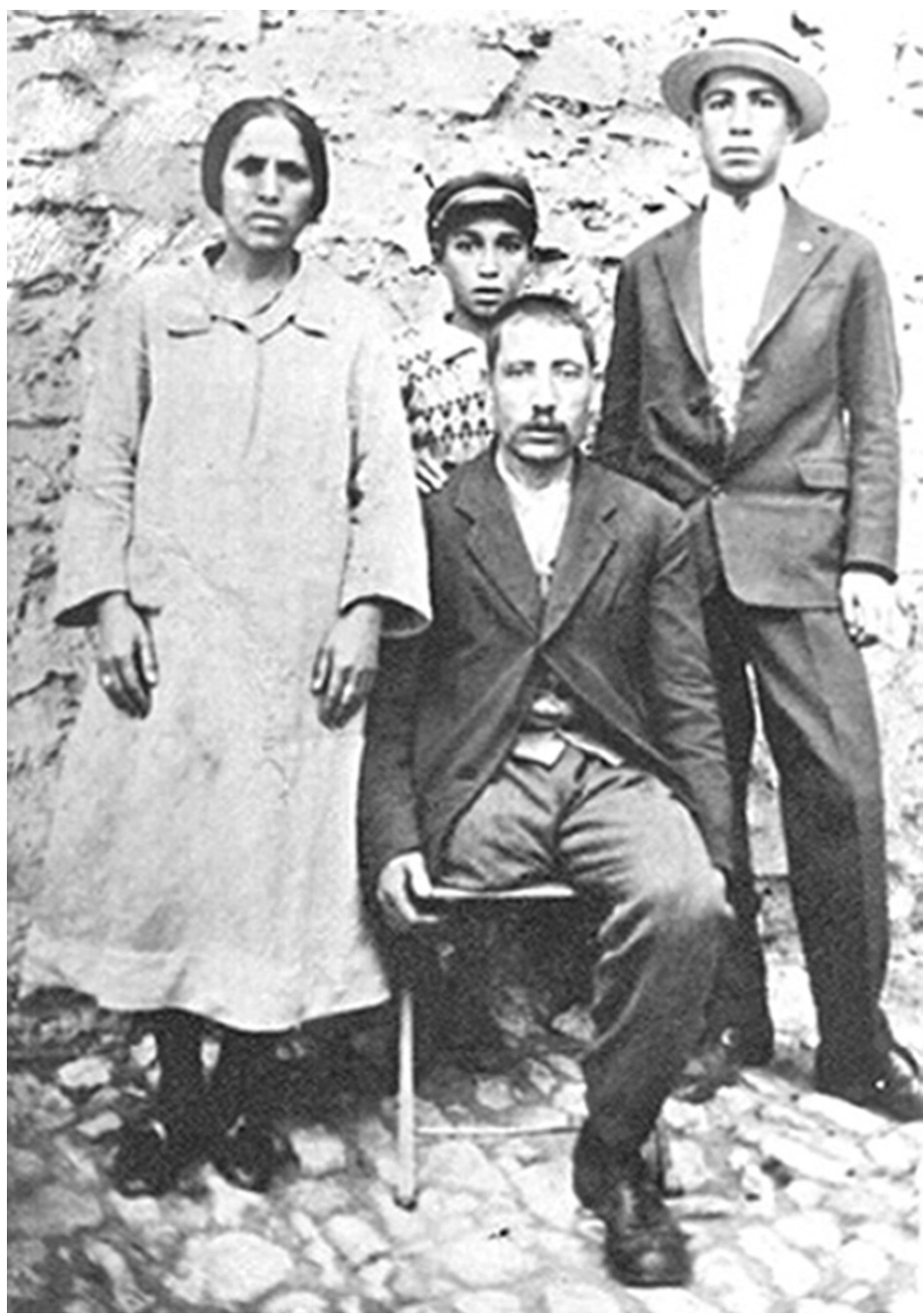
4- Satış bedeli hemen veya verilen mülhet içinde ödenmezse İcra İflas Kanununun 133 üncü maddesi gereğince ihale feshedilir. İki ihale arasındaki farktan ve %10 faizden alıcı ve kefilleri mesul tutulacak ve hiç bir hükmec haccet kalmadan kendilerinden tahsil edilecektir.

5- Şartname, ilan tarihinden itibaren herkesin görebilmesi için dairede açık olup gideri verildiği takdirde isteyen alıcıya bir örneği gönderilebilir.

6- Satışa iştirak edenlerin şartnameyi görmüş ve inündercatını kabul etmiş sayılacakları, başkaca bilgi almak isteyenlerin yukarıda yazılı dosya numarasıyla müdürlüğümüze başvurmasını ilan olunur. 23.11.2012

İş bu ilan tebligat yapılamayan ilgililere tebligat yerine kaim olmak üzere ilan olunur. (*)İlgililer tabirine irtifak hakkı sahipleride dahildir. (İİK m. 126)

Resmi İlanlar : www.ilan.gov.tr/de B.N : 75045 (www.bik.gov.tr)

Kayseri-Develi Rumularından olan Yuvan Yuvanoğlu bir Çanakkale gazisidir. Ömrünün sonuna kadar devletten 'muharip gazi' aylığı almıştır. Yuvanoğlu ailesi İstanbul'da Faço lokantalarının sahibi idi. Yuvan Bey, Büyükada'da yaptırdığı apartmanın ismi de 'Çanakkale Apartmanı' koymuştu. Torunları şimdi Atina'da yaşamakta.